

การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ
สถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

Study the Problems Conditions and Guidelines on Operational Development as
Professional Learning Community of Educational Institutions under Local Government
Organization, Kalasin Province

กรรณิกา บุญวิเทียน¹, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน² และ รัชฎาพร งอยภูธร³

Kannika Boonwitien¹, Saksit Rittilun² and Ratchadaporn Ngoipoothon³

¹นักศึกษาปริญญาโทสาขากาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

^{2,3}อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์,

¹Master's Degree Student in Educational Administration, Faculty of Education, Kalasin University

^{2,3}Lecturer of Faculty of Education, Kalasin University.

¹E-mail: kannikaboonwitien@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0998-4822>

²E-mail: saksit_pun@hotmail.com, ORCID ID : <https://orcid.org/0000-0002-1817-6229>

³E-mail: rut.pim203@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8427-9517>

Received 10/10/2022

Revised 17/10/2022

Accepted 18/10/2022

บทคัดย่อ

กลไกที่สำคัญมากประการหนึ่งซึ่งช่วยให้การปฏิรูปการเรียนรู้ดังกล่าวประสบความสำเร็จคือการปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาในการบริหารจัดการสถานศึกษาไปสู่ความเป็น “โรงเรียนแห่งการเรียนรู้” โดยจัดให้มี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ” ขึ้นภายในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเวทีที่มีบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้สำหรับสมาชิกทุกคน ได้ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน รวมทั้งการสร้างความรู้ใหม่ตลอดจนนวัตกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และ (2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัด กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริม การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 235 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

[713]

Citation:

กรรณิกา บุญวิเทียน, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน และรัชฎาพร งอยภูธร. (2565). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(5), 713-732

Boonwitien, K., Rittilun, S., & Ngoipoothon, R., (2022). Study the Problems Condition and Guidelines on Operational Development as Professional Learning Community of Educational Institutions under Local Government Organization, Kalasin Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal,

2 (5), 713-732; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.121>

สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง (2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ควรประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจขอบเขตการดำเนินงานชุมชนแห่ง การเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดผ่านกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการถอดบทเรียน ทีม PLC ของแต่ละสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ควรมีการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ความสามารถตามศักยภาพผ่านกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม ควรมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยนำปัญหาของแต่ละคนมาวิเคราะห์ร่วมกัน และกำหนดเวลาวิธีการในการแก้ปัญหา ติดตามผล และรายงานผลการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ควรมีการเสนอและแลกเปลี่ยนเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ควรเริ่มจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับห้องเรียน กลุ่ม เขตพื้นที่ และชุมชน ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนำเสนอผลการดำเนินงาน นำมาต่อยอดในการสร้างชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ควรมีการกำหนดทีมที่ชัดเจน เพื่อดำเนินการต่าง ๆ และมีการกำหนดหน้าที่ในปฏิบัติงานร่วมกันที่ชัดเจน ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ควรยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายและนำความคิดเห็นมาสะท้อนผลการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และจุดที่ควรพัฒนา

คำสำคัญ : สภาพปัญหาการดำเนินงาน; แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; สถานศึกษา; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

One of the most important mechanisms for successful learning transformation is the paradigm shift in the management of educational institutions to “The Learning School”, by providing a “Professional Community” within the educational institution. This is to provide a platform with a learning atmosphere and culture for all members to exchange knowledge and experiences with each other, including creating new knowledge and innovations that are suitable for modern teaching and learning management. Thus, the purpose of this study is to 1) study the operating conditions of professional learning communities in schools. Department of Local Administration Promotion of Karasin Province Department of Local Administration Promotion of Karasin Province 235 local administrators in Karasin Province was obtained by multi-step random sampling and informants. It is composed of 9 qualified personnel and is obtained by selecting specific tools. The tools used include questionnaires. The confidence

Citation:

กรรณิกา บุญวิเทียน, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน และรัชฎาพร งอยภูธร. (2565). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(5), 713-732

Boonwitien, K., Rittilun, S., & Ngoipoothon, R., (2022). Study the Problems Condition and Guidelines on Operational Development as Professional Learning Community of Educational Institutions under Local Government Organization, Kalasin Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 713-732; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.121>

.....

value of a structured interview is 0.99. The statistics used are percentage, average, and standard deviation. The results found that (1) Problems found in community professional learning of educational institutions subordinate to local administrative organizations in Karasin Province: On the whole, the problem is moderate. (2) Vocational Learning Community Development Guide for Educational Institutions under the Ministry of Local Administration of Karasin Province In terms of co-leadership, meetings should be held to clarify and understand the scope of the learning community. Through the workshop of the PLC team of each school on the common vision and goal. Students should develop their knowledge and abilities according to their potential through Professional Learning Community activities in teamwork. A clear operating calendar should be established to analyze everyone's problems together, determine the method to solve the problem, and follow up on the results. It shall constantly report the results of learning and professional development activities and propose and exchange technologies. The various learning management methods of the Kalayanamitr community should start with the participation of all relevant parties at the classroom level. Groups, regions, and communities build professional learning communities through workshops and performance demonstrations. In terms of the community support structure, a clear team should be established to perform various tasks and clearly define the responsibilities of joint work. The review shall accept the opinions of all parties and put forward opinions to reflect the performance. The strengths and weaknesses shall be analyzed. And where it should be developed.

Keywords: Conditions of Operations Problems; Guidelines of Operations Development; Professional Learning Community; Educational Institutions; Local Government Organizations

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาชีวิตของมนุษย์ เพราะช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถที่จะพัฒนาและปรับปรุงศักยภาพในการทำงานทุกด้าน และการศึกษายังมีความจำเป็นต่อชีวิตของมนุษย์ทุกเพศทุกวัยทุกช่วงอายุ เพราะมนุษย์ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในปัจจุบัน การศึกษามีความจำเป็นมากขึ้น เนื่องจากเกิด ความเปลี่ยนแปลงมากมาย และมีผลกระทบต่อสภาพ

[715]

Citation:

กรณิกา บุญวิเทียน, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน และรัชฎาพร งอยภูธร. (2565). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2 (5), 713-732

Boonwitien, K., Rittitun, S., & Ngoipoothon, R., (2022). Study the Problems Condition and Guidelines on Operational Development as Professional Learning Community of Educational Institutions under Local Government Organization, Kalasin Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 713-732; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.121>

.....

ความเป็นอยู่และการดำเนินของบุคคล (สุมาลี สังข์ศรี, 2556: 5) สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับชีวิต เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกัน เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562: 1-3) ดังนั้น การศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงต้องเป็นการศึกษา เพื่อสร้างความรู้ความสามารถ และพัฒนาศักยภาพของตน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนตามความสนใจ โดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ อีกทั้งยังต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ความรู้ได้ ซึ่งองค์ความรู้มาจากความรู้โดยนัย (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ฝังลึกในตัวตนไม่สามารถจับต้องได้ เช่น ทักษะวิชาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่เปิดเผยในรูปแบบต่าง ๆ สามารถจับต้องได้ เช่น หนังสือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ สื่อชนิดต่าง ๆ และความรู้ภายในองค์กร (Organization Knowledge) เป็นความรู้ที่มาจากสมาชิกในองค์กรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันจนเป็นความสามารถขององค์กร เช่น คู่มือการทำงาน กระบวนการทำงาน มาตรฐานการทำงาน เป็นต้น ซึ่งความรู้ต่างๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดทรัพยากรปัญญา (วิจารณ์ พานิช, 2555: 5)

การปฏิรูปการศึกษาไทยให้ก้าวทันโลกในศตวรรษที่ 21 วิทยากร เชียงกูล (2559: 76) เสนอว่า ต้องปฏิรูปครูใหม่ให้มีความรู้ ทักษะ คุณสมบัติแบบใหม่ก่อน พวกเขาจึงจะสามารถสอนแบบใหม่ได้ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนต้องเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉม จากการที่ครูสอนแบบบรรยายให้นักเรียนจำประมวลความรู้ เป็นการเรียนรู้แบบสัมมนา ทดลองทำโครงการ ทำวิจัย ทำความเข้าใจปัญหาและวิธีการแก้ปัญหา ที่ผู้เรียนจะต้องอ่าน ค้นคว้า เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น ครูเปลี่ยนจากผู้บรรยายเป็นโค้ช เป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็น ฝึกภาคปฏิบัติ วิจัย ทำโครงการ แก้ปัญหา การฝึกทำงานเป็นทีม แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกันและกัน สอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555: 20) เสนอว่า ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูสอนมาเป็นครูฝึกหรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ของนักเรียน ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ จุดเน้นต้องเปลี่ยนจากการสอนของครูไปสู่การเรียนรู้ของนักเรียน ครูต้องฝึกเป็นนักตั้งคำถามและนักตั้งปัญหาเพื่อสร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ เพราะบรรยากาศของการตั้งคำถามและตั้งปัญหานั้นนอกจากจะช่วยวางรากฐานการเป็นนักเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่ นักเรียนแล้ว ยังจะทำให้ชีวิตนักเรียนเป็นชีวิตที่สนุกสนานตื่นเต้นเร้าใจ กระตุ้นจินตนาการให้ค้นคว้า ค้นหา สร้างและเรียนรู้ คือทำให้โรงเรียนไม่เป็นสถานที่น่าเบื่อหรือสร้างความทุกข์ให้แก่ นักเรียน ดังนั้นครูจะต้องปรับตัวมากซึ่งเป็นเรื่องยาก จึงต้องมีตัวช่วยคือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community เป็นการ

รวมตัวกันของครูประจำการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การทำหน้าที่ครูนั่นเอง นอกจากนี้รายงานการวิจัยของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยหรือ TDRI ได้ศึกษาวิเคราะห์ระบบการพัฒนาคุณภาพครูว่าต้องสนับสนุนให้เกิดระบบชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพหรือ Professional Learning Community (PLC) ร่วมกัน (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2557: 17)

ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ ดังจะเห็นได้ว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2560 ตามมาตรา 54 ที่กล่าวว่า รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่างๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต่อมาแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560-2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 61 - 80) ได้กำหนดนโยบายว่า ให้เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้ประชาชนทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต และหนึ่งในสามวัตถุประสงค์หลักของแผนฉบับนี้ได้กำหนดไว้ว่า “สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ” หัวใจของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูผู้สอนเป็นสำคัญ และกลไกที่สำคัญมากประการหนึ่งซึ่งช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาดังกล่าวประสบความสำเร็จก็คือ ต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการบริหารจัดการสถานศึกษาจากแนวทางดำเนินการแบบเดิมดังที่เคยผ่านมา ไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาให้มีความเป็น “ โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ หรือ The Learning School ” โดยจัดให้มี “ ชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional Community ” ขึ้นภายในสถานศึกษารูปแบบใหม่ดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เป็นเวทีที่มีบรรยากาศและวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้สำหรับสมาชิกทุกคน ได้ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน รวมทั้งการสร้างความรู้ใหม่ ตลอดจนนวัตกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่ อีกทั้งยังเป็นเวทีที่ช่วยสร้างพลังขับเคลื่อนให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามเจตจำนงของการปฏิรูปการศึกษา (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2555: 8) ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวคิดชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ดังระบุในนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ของครูในพื้นที่ ที่ทั้งในสถานศึกษาเดียวกันและระหว่างสถานศึกษาหรือองค์กรอื่นๆ ตลอดจนแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2560-2579) กรอบการปฏิรูปการศึกษามหาวาระที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) และนโยบายการศึกษาที่มุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาอนาคตของประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติ อารยประเทศ (อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์, 2559: 13)

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในหลายประเทศ ต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพที่มุ่งให้ครู ผู้บริหาร นักการศึกษา และผู้เกี่ยวข้อง ร่วมมือรวมพลังกันพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ ในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community :

[717]

Citation:

กรณีกา บุญวิเทียน, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสิน และรัชฎาพร งอยอูธร. (2565). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 2(5), 713-732

Boonwitian, K., Rittitun, S., & Ngopoothon, R., (2022). Study the Problems Condition and Guidelines on Operational Development as Professional Learning Community of Educational Institutions under Local Government Organization, Kalasin Province. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 2 (5), 713-732; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.121>

PLC) ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ซึ่งหมายถึง Community of Practice (CoP) ในการทำหน้าที่ครู หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นการรวมตัวกันทำงานไปพัฒนาทักษะและการเรียนรู้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ครูเพื่อศิษย์ โดยรวมตัวกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ทำให้การทำหน้าที่ครูเพื่อศิษย์เป็นการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีม ซึ่งอาจเป็นทีมในโรงเรียนเดียวกันก็ได้ต่างโรงเรียนกันก็ได้ หรืออาจจะอยู่ห่างไกลกันก็ได้ โดยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน ICT ทั้งนี้ หัวใจสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้กระบวนการ PLC ประสบความสำเร็จได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องหนุนเสริมโดยการเป็นที่ปรึกษาให้บุคลากรครู มีกำลังใจและแรงผลักดันในการทำงานร่วมกัน รวมถึงสามารถชี้แนะทิศทางขับเคลื่อนกระบวนการได้เพื่อให้กระบวนการ PLC มีความต่อเนื่องและยั่งยืน (วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังค์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์; เอกรินทร์ สังค์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์, 2557: 40) โดยสมาชิกชุมชนวิชาชีพร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมาย กิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ และภารกิจการพัฒนาาร่วมกัน สมาชิกรวมพลังเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร ลงมือปฏิบัติบนพื้นฐานการทำงานจริงที่อิงพื้นที่การปฏิบัติการมากกว่าการพัฒนาในรูปแบบที่ได้จากภายนอกห้องเรียน ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาตามแบบ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระดับบุคคล คือการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมทางบวกแก่ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน ละครผู้เกี่ยวข้อง ให้เป็น “คนคุณภาพ” ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน คุณภาพการศึกษา และคุณภาพของประเทศในที่สุด นอกจากนั้นยังก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานที่คนในสถานศึกษา องค์กร และหน่วยงานต่างร่วมมือเรียนรู้ในการวิพากษ์วิจารณ์ ร่วมสะท้อนคิด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกันมากขึ้น โดยครูสภามีนโยบายส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยจัดสรรเงินอุดหนุนกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพให้แก่เครือข่ายที่มีการรวมตัวกันทางวิชาชีพครูและบุคคลทางการศึกษาในรูปแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” การรวมตัวทางวิชาชีพของครูและบุคคลทางการศึกษาที่มีความเป็น “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” ที่แท้จริงและต่อเนื่อง จะทำให้เพิ่มสมรรถภาพในการทำงานของทุกฝ่ายซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการเรียนการสอน การบริหารและทำงานของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการเรียนการสอนการบริหาร และการปฏิรูปสถานศึกษาที่นำไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษาในศตวรรษที่ 21 และความท้าทายตามยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้สำเร็จ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ” จึงเป็นชุมชนการพัฒนาที่สมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมตัวกันเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดแก่ตนเอง แก่วิชาชีพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน รวมทั้งสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพแก่สมาชิกให้สมกับความเป็นครูมืออาชีพอย่างแท้จริง

โรงเรียนสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ มีภารกิจในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงระดับมัธยมศึกษาได้ดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.

2545 ได้จัดทำแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2563 ขึ้นเพื่อให้หน่วยงานในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดกลยุทธ์สำคัญในการดำเนินการ คือ สร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งปฏิรูปการศึกษามูลค่าการเรียนรู้ให้เข้าสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 สร้างสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ วิจัยและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดการวางแผนเสริมสร้างเด็กให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาสถานศึกษาให้มีการประกันคุณภาพภายใน อย่างมีระบบและต่อเนื่องเพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจากการดำเนินการดังกล่าว พบว่า สถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ครูผู้สอนยังคงยึดติดกับการเรียนการสอนแบบเก่า (Talk and Chalk) ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่พยายามปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 (21st Century Learning) ทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 (21st Century Teaching) (วิจารณ์ พานิช, 2555: 24) เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาทุก ๆ ด้านพร้อมกัน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาตนเอง สังคม และชุมชนได้เป็นอย่างดี เน้นการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมทั้งตัวผู้เรียนเอง ผู้ปกครอง สังคมและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีส่วนในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งที่มีคุณค่าในชุมชนของตนเอง รู้จักนำทรัพยากรที่มีในชุมชนไปใช้ได้อย่างเต็มที่

ดังนั้น ในยุคที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษานั้น จำเป็นต้องสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในโรงเรียน เป็นเรื่องใหม่ที่สำคัญและยากต่อการปฏิบัติแต่เป็นกระบวนการสำคัญที่ขาดไม่ได้ที่จะทำให้โรงเรียนกลายเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งผู้บริหารและครูจะต้องตระหนักและมองหาแนวทางในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะระดับวิชาชีพที่จะต้องมีการจัดตั้งชุมชนทางวิชาชีพขึ้น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการเป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ และสภาพของแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มีแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่เป็นคำตอบที่ชัดเจน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพและหาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นข้อมูลและเป็นแนวทางซึ่งเป็นที่ยอมรับ เหมาะสมและเป็นไปได้ในการสร้างแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษานำไปปรับใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 235 คน โดยการเทียบจำนวนประชากรทั้งหมดกับตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie & Morgan (1970: 608-609) โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ 2. ข้อคำถามแบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น
4. การวิเคราะห์ข้อมูล 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาและการรวบรวมข้อมูลเอกสารต่าง ๆ มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 7 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีภาวะผู้นำร่วม พิจารณาแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การส่งเสริมสนับสนุนและสร้างบรรยากาศให้สมาชิกทุกคนเติบโตพร้อมกับมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้น จนเกิดเป็น “ผู้นำร่วมของครู” รองลงมาคือ การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างการทำงานของสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

1.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การกำหนดวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพร่วมกัน รองลงมาคือ การร่วมกันเป้าหมาย วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ การติดตามและประเมินประสิทธิผลของผู้เรียนร่วมกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและของงานบริหารจัดการชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน

1.3 ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีกระบวนการพบปะพูดคุยปรึกษาหารือกันระหว่างสมาชิกทุกคนในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ รองลงมาคือ การดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนแน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้จริง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การลงมือปฏิบัติแบบช่วยเหลือกัน และเรียนรู้ไปด้วยกันภายใต้ความมีเสถียรภาพของบุคคล

1.4 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย รองลงมาคือ การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์จริงที่ตนเองและสมาชิกจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสร้างบทบาทความร่วมมือกันในการพัฒนาจัดการเรียนรู้

1.5 ด้านชุมชนกัลยาณมิตร พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การขยายกรอบชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์กับชุมชน รองลงมาคือ การสร้างพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย หรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดันบนพื้นฐานความไว้วางใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนโดยมีวิถีและวัฒนธรรมหลักในการอยู่ร่วมกันแบบเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน

1.6 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก รองลงมาคือ การเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง

1.7 ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง รองลงมาคือ การประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสะท้อนผลการปฏิบัติงานของครูที่ประสบผลสำเร็จและล้มเหลวเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 7 ด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม แนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมสนับสนุนและสร้างบรรยากาศให้สมาชิกทุกคนเติบโตพร้อมกับมีภาวะผู้นำเพิ่มขึ้นจนเกิดเป็น “ผู้นำร่วมของครู” คือ ควรประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจขอบเขตการดำเนินงานชุมชนแห่ง การเรียนรู้ ของโรงเรียนในสังกัดผ่านกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ การถอดบทเรียนทีม PLC ของแต่ละสถานศึกษา ส่วนแนวทางในการพัฒนาการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ควรมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพให้มีความชัดเจน ด้วย การประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

2.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน แนวทางในการพัฒนาการกำหนดวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพร่วมกัน คือ ควรมีการพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ความสามารถผ่านกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ส่วนแนวทางในการพัฒนาการร่วมกันเป้าหมาย วัตถุประสงค์

กระบวนการจัดการเรียนรู้ การติดตามและประเมินประสิทธิผลของผู้เรียนร่วมกัน คือ การดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกฝ่ายภายในทีมควรมีเป้าหมายร่วมกันคือ การพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดีขึ้น

2.3 ด้านการทำงานเป็นทีม แนวทางในการพัฒนาการมีกระบวนการพบปะพูดคุยปรึกษาหารือกันระหว่างสมาชิกทุกคนในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ คือ ควรมีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยนำปัญหาของแต่ละคนมาวิเคราะห์ร่วมกัน และกำหนดเวลาวิธีการในการแก้ปัญหา ติดตามผลและรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนแน่ใจว่าผู้เรียนทุกคนได้เกิดการเรียนรู้จริง คือ การดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีการดำเนินการ 3 วงรอบ และนำมาสะท้อนผล ในแต่ละวงรอบ แล้วนำมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้นในวงรอบถัดไป

2.4 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ แนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกในชุมชนที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย คือ ควรมีการเสนอและแลกเปลี่ยนเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยทุกวิธีการครูผู้สอนได้จัดบันทึกรายละเอียดแนวทางการดำเนินการ และ คัดสรรวิธีการที่เหมาะสมร่วมกันเพื่อนำไปแก้ปัญหา ส่วนแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้จากโจทย์ และสถานการณ์จริงที่ตนเองและสมาชิกจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ควรมีการสร้างแผนการเรียนรู้และนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อจะได้แนวทางร่วมกับทีม PLC ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อไป

2.5 ด้านชุมชนกัลยาณมิตร แนวทางในการพัฒนาการขยายกรอบชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ให้กว้างขวางออกไปจนถึงเครือข่ายที่สัมพันธ์กับชุมชน คือ ควรมีเริ่มจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ระดับห้องเรียน กลุ่ม เขตพื้นที่ และชุมชน ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการและการนำเสนอผลการดำเนินงาน นำมาต่อยอดใน การสร้างชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ ส่วนแนวทางในการพัฒนาการสร้างพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัยหรือปลอดภัยใช้อำนาจกดดัน บนพื้นฐานความไว้วางใจ คือ ควรมีเริ่มจากความจริงใจ ให้ความเชื่อใจ เชื่อมั่น ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซื่อสัตย์ ยินดี และเห็นด้วย รวมถึงเปิดใจ”รับฟังและให้ข้อเสนอแนะอย่างกัลยาณมิตร ปราศจากอคติ รวมถึงให้ ความเชื่อใจ และเชื่อมั่นการดำเนินงาน และให้เกียรติซึ่งกันและกัน

2.6 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน แนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการ และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก คือ ควรมีการกำหนดทีมที่ชัดเจนเพื่อดำเนินการต่าง ๆ และมีการกำหนดหน้าที่ในปฏิบัติงานร่วมกันที่ชัดเจน ส่วนแนวทางการในการพัฒนาการเอาใจใส่สิ่งแวดล้อม ให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข คือ เข้าใจพื้นฐานของสมาชิกแต่ละคน และเป็นโอกาสให้แต่ละคนสามารถเสนอความคิดเห็นได้ผ่านการอภิปราย เพื่อพัฒนานักเรียนและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

2.7 ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล แนวทางในการพัฒนาการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายและนำความคิดเห็นมาสะท้อนผล การดำเนินงาน วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย และจุดที่ควรพัฒนา เพื่อสร้างกรอบในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานที่ชัดเจน มีนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่วนแนวทางในการพัฒนา การประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของผู้เรียน คือ ควรมีการประเมินจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบ คำถาม ใบกิจกรรม/ใบงาน การนำเสนอ การสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ รวมถึงการประเมินอื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

อภิปรายผล

การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ดังนี้

เนื่องจากสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาครูให้มีความรู้ความพร้อมในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ครูถือได้ว่าเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการศึกษา ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูคือการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมวิชาชีพนั้นก็คือ ครูกับครู และครูกับนักเรียน ที่เป็นมากกว่าการจัดการเรียนรู้ แต่ยังมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้เพื่อการเรียนรู้ต่อยอด

ซึ่งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูสามารถใช้เป็นกลยุทธ์ในการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ของระดับโรงเรียน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติได้ ดังที่ ปองทิพย์ เทพอารีย์ และ มารุต พัฒนา (2557) ได้สรุปเกี่ยวกับความสำคัญของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครูว่า องค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดการเรียน การสอนในชั้นเรียนของครูแต่ละคน จะถูกนำมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้ครูมีความรู้ในเนื้อหา และเทคนิควิธีการจัดการเรียน การสอน ส่งผลทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดการพัฒนาในด้านความรู้และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ผ่านกระบวนการกระบวนการเรียนรู้ร่วมมือร่วมใจการเรียนรู้ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สรศักดิ์ นิมากร (2560 : 65-75) ที่ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเฉพาะความพิการ ทางด้านร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยณัฐ กุศลาลัย (2560 : 107-110) ที่ได้วิจัยแนวทาง การพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ แต่ละด้านดังนี้

1.1 ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครู ได้เรียนรู้ การทำงานร่วมกันมากขึ้น ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูได้เข้ามามีบทบาทในการร่วมวางแผนการทำงาน การเสนอแนวคิด การประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน โดยไม่จำกัดแต่เพียงแค่ครูมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียว ซึ่งก่อให้เกิดภาวะผู้นำร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในตนเองและวิชาชีพ จนสมาชิกเกิดภาวะผู้นำในตนเองและเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้นำร่วมขับเคลื่อน ดังที่ วิจารณ์ พานิช (2555: 135) ได้เสนอเกี่ยวกับภาวะผู้นำและผู้นำการเปลี่ยนแปลงว่า ผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีจุดเน้นสำคัญ 2 ส่วนคือ ครูเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในระดับปฏิบัติการเรียนรู้ เป็นการปฏิรูปที่เกิดจากภายในคือครูร่วมกันดำเนินการเพื่อให้การปฏิบัติการเรียนรู้ดำเนินคู่ขนาน และเสริมแรงกันทั้งจากภายในและภายนอก และภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ต้องเป็นผู้นำการพัฒนา PLC เพื่อให้ PLC ดำเนินการขับเคลื่อนชุมชนแห่ง การเรียนรู้จึงถือได้ว่าเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สามารถพัฒนาและเจริญเติบโตไปได้ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยณัฐ กุศลาลัย (2560: 107-110) ที่ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 การมีภาวะผู้นำร่วม อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องการทำให้คุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนและของตนเองยกระดับขึ้น เพื่อเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นและความสำเร็จให้แก่

ผู้เรียน ทุกฝ่ายจึงให้ความสำคัญและมีมุมมองในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ร่วมกัน สอดคล้องกับ ประจักษ์ ศรสาลี และคณะ (2563 : เว็บไซต์) ได้เสนอไว้ว่า วิสัยทัศน์ร่วมเป็นการมองเห็นภาพเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทาง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อน PLC ที่มีทิศทางร่วมกัน โดยมี วิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพร่วมกัน คือ พัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นภาพความสำเร็จที่มุ่งหวังในการนำทางร่วมกัน อาจเป็นการมองเริ่มจากผู้นำหรือกลุ่มผู้นำที่มี วิสัยทัศน์ทำหน้าที่เหนี่ยวนำให้ผู้ร่วมงานเห็น วิสัยทัศน์นั้นร่วมกัน หรือการมองเห็นจากแต่ละปัจเจกที่มีวิสัยทัศน์เห็นในสิ่งเดียวกัน ไม่สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ปิยณัฐ กุศลมาลย์ (2560: 107-110) ที่ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้าน การมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของ สถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปาน กลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู ให้ความร่วมมือ ร่วมแรงในการวางแผนการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ รวมกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อสร้างความสามัคคีให้เกิดในหมู่คณะในการที่จะทำงาน ร่วมกันอย่างเป็นระบบทีม มีวัฒนธรรมการทำงานแบบกัลยาณมิตร ทั้งผู้บริหาร และครูมีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกัน สร้างความรู้จากประสบการณ์การทำงาน เพื่อหาทางพัฒนาวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นไป สอดคล้องกับ วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกกรินทร์ สังค์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์(2557: 98) ที่ได้สรุปถึงทีมร่วมแรง ร่วมใจว่าเป็นการพัฒนาจากกลุ่มที่ทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ลักษณะการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่า เป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน รวมกันด้วยใจจนเกิดเจตจำนงในการทำงานร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อให้บรรลุผลที่การเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของปิยณัฐ กุศลมาลย์ (2560: 107-110) ที่ได้ วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการ พัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านการมีระบบทีมร่วมมือร่วมใจ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากทั้งผู้บริหารและครูล้วนต้องเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงจากงานที่ลงมือ ปฏิบัติในการขับเคลื่อนและพัฒนาผู้เรียน มีการเรียนรู้ร่วมกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครูต้องพัฒนาตนเอง

.....

เพื่อยกระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้และทักษะต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความรู้สึกถึงคุณค่าของงานครู สอดคล้องกับแนวคิดของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังค์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์(2557: 99) ที่ให้แนวคิดว่า การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพใน PLC มีจุดเน้นสำคัญ 2 ด้าน คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ และการเรียนรู้เพื่อจิตวิญญาณความเป็นครู การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ หัวใจสำคัญคือ การเรียนรู้บนพื้นฐานประสบการณ์ตรงในงานที่ลงมือปฏิบัติจริงร่วมกันของสมาชิก จะมีสัดส่วนการเรียนรู้มากกว่าการอบรมจากหน่วยงานภายนอก บริษัท PLC ที่มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงทำให้การเรียนรู้จากโจทย์และสถานการณ์ที่ครูจะต้องจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการร่วมเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึกไม่โดดเดี่ยว คอยสะท้อนการเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกันถือเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลายและ การเรียนรู้เพื่อ จิตวิญญาณความเป็นครู เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองจากข้างในหรือวุฒิภาวะความเป็นครู ให้เป็นครูที่สมบูรณ์ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยณัฐ กุศลมาลย์ (2560: 107-110) ที่ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านชุมชนกัลยาณมิตร พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานในทุกด้านจะประสบผลสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้นั้น ย่อมเกิดจากการลงมือทำและเรียนรู้ ไปด้วยกันอย่างจริงจัง สร้างสรรค์ ต่อเนื่อง เป็นการปฏิบัติงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร อยู่ร่วมกันด้วยความสัมพันธ์ที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูล ดูแลซึ่งกันภายใต้บรรยากาศที่มีความสุข ไม่โดดเดี่ยว สอดคล้องกับแนวคิด ของ สุรพล ธรรมรัตน์ และคณะ (2553: 58) ที่กล่าวไว้ว่า กัลยาณมิตรในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกลุ่มที่มีวิสัยสัมพันธ์ ต่อกัน เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายใน ใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน ทำให้ลดความโดดเดี่ยวระหว่างปฏิบัติงานสอนของครู เชื่อมโยง ปฏิสัมพันธ์กันทั้งในเชิงวิชาชีพและชีวิต มีความศรัทธาร่วมอยู่ร่วมกันแบบ “สังฆะ” ถือศีล หรือหลักปฏิบัติร่วมกัน

1.6 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญ สนับสนุนการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาอย่างจริงจัง เช่น สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เวลา สถานที่ ที่จำเป็นให้เอื้อต่อการดำเนินการ

ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เน้นวัฒนธรรมการทำงานอย่างเป็นกัลยาณมิตร ลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหาร มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก สอดคล้องกับแนวคิดของ วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังค์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์(2557: 100) สรุปเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างสนับสนุนชุมชนว่าโครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของ PLC มีลักษณะคือ ลดความเป็นองค์การที่ยึดวัฒนธรรมแบบราชการหันมาใช้วัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการแทน และเป็นวัฒนธรรมที่ส่งเสริมวิสัยทัศน์ การดำเนินการที่ต่อเนื่องและมุ่งมั่นความยั่งยืน จัดปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชนมีโครงสร้างองค์การแบบไม่รวมศูนย์ หรือโครงสร้างการปกครองตนเองของชุมชนเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างครูผู้ปฏิบัติงานสอนกับฝ่ายบริหารให้น้อยลง มีการบริหารจัดการและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบทีมงานเป็นหลัก

1.7 ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากในแต่ละสถานศึกษาผู้บริหาร ครู มีการตรวจสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหลากหลาย ครอบคลุมรอบด้าน มีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานเป็นวงจรอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2555: 136) เสนอถึงการทบทวนไตร่ตรองผล โดยครูแต่ละคนครูลงมือศึกษาทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะการสอนในศตวรรษที่ 21 PBL และ PLC แล้วลงมือทำ ทำแล้วทบทวนไตร่ตรองการเรียนรู้จากผลที่เกิด (Reflection หรือ AAR) เอง และทบทวนร่วมกับเพื่อนครู ส่วนในเรื่องเป้าหมายการเรียนรู้ที่จัดให้แก่ นักเรียนครูต้องเข้าใจภาพรวมจริง ๆ เข้าใจลึกถึงระดับคุณค่าและเข้าใจจนมองเห็นลำดับความสำคัญมองเห็นประเด็นของการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของนักเรียน (Formative Assessment) ที่จะดำเนินการเพื่อช่วยปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน การใช้การประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของนักเรียนที่ทำอย่างดี มีคุณภาพ และบ่อยครั้งนั้นจะเป็นเครื่องมือเพื่อช่วยการเรียนรู้ของนักเรียน ให้นักเรียนรู้สถานการณ์การเรียนรู้ของตน เป็นเครื่องมือกระตุ้นการเรียนรู้ และให้ครูรู้ว่านักเรียนคนไหนบ้างที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษในวิชาใด รวมทั้งเป็นการสะท้อนผล (Feedback) แก่ครูว่าควรปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่ตนให้แก่ นักเรียนอย่างไรบ้าง ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยณัฐ กุศลาลัย (2560: 107-110) ที่ได้วิจัยแนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งหมายความว่ามีความสภาวะปัญหาที่มากที่สุด ดังนั้นผู้บริหาร ครู รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ต้องให้ความสำคัญตระหนักถึงการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของผู้เรียน รวมถึงการนำผลการตรวจสอบผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนมาประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ เพื่อนำข้อมูลการประเมินมาวางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน และการสะท้อนผลการปฏิบัติงานของครูเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานเป็นวงจรอย่างต่อเนื่อง

1.2 จากผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ทั้ง 7 ด้านพบว่า

1.2.1 ด้านการมีภาวะผู้นำร่วม ควรประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจขอบเขตการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ค้นหาชุมชนต้นแบบ บุคคลต้นแบบในการพัฒนาสู่การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจากหน่วยงานภายในและภายนอกเป็นระยะ และ กำหนดแนวทางการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มีความชัดเจนแก่คณะครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการนิเทศติดตาม และ ประเมินผลการดำเนินกิจกรรม นำเสนอ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ

1.2.2 ด้านการมีวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน ควรมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน ได้รับการสนับสนุนจากทุกฝ่าย ส่งผลให้เกิดผลลัพธ์ที่ชัดเจนในการจัดการเรียนรู้ และสามารถดำเนินการตามแผนงานที่วางไว้ และการพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนร่วมกัน พัฒนานักเรียนให้มีพัฒนาการในการเรียนรู้ที่ดีขึ้น พัฒนาครูให้มีความรู้และแก้ปัญหาในชั้นเรียนร่วมกันได้ดีขึ้น

1.2.3 ด้านการทำงานเป็นทีม ควรจัดทำปฏิทินการดำเนินงานที่ชัดเจน นำปัญหาวิเคราะห์ร่วมกัน และกำหนดวิธีการในการแก้ปัญหา ประชุมชี้แจงรายงาน การดำเนินงาน และติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และนำผลการสังเกตชั้นเรียนมาสะท้อนผลในแต่ละวงรอบ โดยควรดำเนินการ 3 วงรอบ แล้วนำมาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ เทคนิคการสอนให้ดียิ่งขึ้น

1.2.4 ด้านการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ควรมีการเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกภายในทีม มีการเสนอ และแลกเปลี่ยนเทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และคิดสรรวิธีการที่เหมาะสมร่วมกันเพื่อนำไปแก้ปัญหา และมีการสร้างแผนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนและแก้ปัญหา โดยนำมาจัดการเรียนรู้จริง เพื่อจะได้หาแนวทางร่วมกับทีม PLC ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อไป

1.2.5 ด้านชุมชนกัลยาณมิตร ควรมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ผ่าน การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนำเสนอผลการดำเนินงาน นำมาต่อยอดในการสร้างชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ เพื่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และดำเนินการร่วมกัน และมีความจริงใจ ความเชื่อใจ เชื่อมมั่นอย่างจริงใจ ให้เกียรติซึ่งกันและกัน ซินชม ยินดี รวมถึงเปิดใจ”รับฟังและให้ข้อเสนอแนะอย่างกัลยาณมิตร

1.2.6 ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ควรกำหนดทีมที่ชัดเจน เพื่อดำเนินการและกำหนดบทบาทหน้าที่ในปฏิบัติงานร่วมกันที่ชัดเจน โดยใช้หลักอิทธิบาท 4 และเข้าใจพื้นฐานของสมาชิกแต่ละคน และเปิดโอกาสให้แต่ละคนสามารถเสนอความคิดเห็นได้ ผ่านการอภิปราย

1.2.7 ด้านการทบทวนไตร่ตรองผล ควรยอมรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายและนำผลการดำเนินงานมาวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อย จุดที่ควรพัฒนา เพื่อสร้างกรอบในการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานที่ชัดเจน รวมถึงมีนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง และต้องประเมินจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การทดสอบ คำถาม ใบกิจกรรม/ใบงาน การนำเสนอ การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินอื่น ๆ ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อใช้ข้อค้นพบการวิจัยไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2.2 ควรศึกษารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อข้อค้นพบจากการวิจัย จะเป็นประโยชน์ในการใช้รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาในทุกระดับต่อไป

2.3 ควรศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เพื่อตรวจสอบและเพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ประสบผลสำเร็จและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณนางศศิพรณ โปธิแท่น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนเทศบาล 3 วัดเหนือ สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ นายมานิต เหลื่อมกุมมาร ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 4 เฉลิมพระเกียรติ สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ นางสุชัญญา เยื้องกลาง ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นางสาวพิมพ์ิกา จันทไทย ตำแหน่งครู โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์

นางสาวเทพสุดา แพงจันทร์ศรี ตำแหน่งครู โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ นายกวิน นามุนทา ตำแหน่งครู โรงเรียนบ้านคำพิมูล สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นายครุชิต โชติจำลอง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านคำพิมูล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 นายกริชต์จอมพล ภูจอมจิตร ตำแหน่งผู้อำนวยการ สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ นายวีระยุทธ ฆารประเดิม ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการ พิเศษ สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ และนางอรรณพ พลายละหาร ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ได้กรุณาให้ ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญใน การตรวจสอบเครื่องมือ ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือวิจัยฉบับนี้ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิให้ ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประจักษ์ ศรีสาดี และคณะ (2563). *ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC (Professional Learning Community) สพป.กำแพงเพชร เขต 1*. [Online] <https://sites.google.com/a/esdc.go.th/kpt1-plc/?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1> [26 มีนาคม 2563]
- ปิยณัฐ กุศลมาลย์ และภมรพรรณ ยุระยาตร์. (2560). แนวทางการพัฒนาครูโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการ จัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 8 (1), 196-206.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์ และ ปองทิพย์ เทพอารีย์ และ มารุต พัฒนาผล. (2557). การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 6 (2), 284-296.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด เอกรินทร์ สังค์ทอง และชวลิต เกิดทิพย์. (2557). รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบท โรงเรียนในประเทศไทย. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*. 12(2), 123-134.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิทยากร เชียงกูล. (2559). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *การจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.

-
- สรศักดิ์ นิมากร และเสาวณี สิริสุขศิลป์. (2560). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนเฉพาะความพิการทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ*. 6 (2), 66-76.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้*. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2555). *ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้*. [Online]
<http://www.suptepru.ac.th/leader31.doc>. [21 มีนาคม 2555]
- สมาลี สังข์ศรี. (2556). *การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับประเทศไทย*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- สุพล ธรรมร่มดี, ทศนีย์ จันอินทร์, และคงฤช ไตรยวงศ์. (2553). *อาศรมศิลป์วิจัย: การวิจัยและพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ แนวจิตตปัญญา. โครงการเอกสารวิชาการการเรียนรู้สู่ การเปลี่ยนแปลง ลำดับที่ 8*. นครปฐม: เอมี เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์. (2559). คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*. 8 (1), 163-175.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

[732]

Citation:

กรรณิกา บุญวิเทียน, ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิสัน และรัชฎาพร งอยภูธร. (2565). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 2 (5), 713-732

Boonwitian, K., Rittilun, S., & Ngoipoothon, R., (2022). Study the Problems Condition and Guidelines on Operational Development as Professional Learning Community of Educational Institutions under Local Government Organization, Kalasin Province. *Interdisciplinary Academic and Research Journal*, 2 (5), 713-732; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2022.121>